

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. lapkričio 8 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Artūro Driuko (pranešėjas) ir Andžej Maciejewski (kolegijos pirmininkas),
teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovių uždarnosios akcinės bendrovės „NBP“ ir uždarnosios akcinės bendrovės „Elektrėnų energetikos remontas“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. gruodžio 7 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovių uždarnosios akcinės bendrovės „NBP“ ir uždarnosios akcinės bendrovės „Elektrėnų energetikos remontas“ ieškinį atsakovui A. Z. dėl žalos atlyginimo, trečiasis asmuo uždaroji akcinė bendrovė „Remanas“.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių sutarties trečiojo asmens naudai institutą, konfidencialios informacijos apsaugą, prejudicinius faktus ir įrodinėjimo taisykles, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovės prašė priteisti iš atsakovo 1 650 001 Eur žalos atlyginimą bei 5 proc. procesines palūkanas ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ir 685 065,10 Eur žalos atlyginimą bei 5 proc. procesines palūkanas ieškovei UAB „NBP“.
3. Ieškovės nurodė, kad UAB „NBP“ nuo 2016 m. gruodžio 20 d. buvo vienintelė kitos ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcininkė, šiuo metu kontroliuojanti 87,17 proc. akcijų; atsakovas 2010–2016 m. buvo UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ valdybos nariu, darbo komercijos direktoriumi, direktoriumi. 2011 m. kovo 1 d. ieškovė UAB „NBP“ sudarė su atsakovu susitarimą (toliau – ir Susitarimas), kuriuo buvo detalizuota bei konkretizuota Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme nustatyta atsakovo pareiga saugoti UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ konfidencialią informaciją. 2016 m. spalio 7 d. atsakovas savo noru atsistatydino iš UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ direktoriaus pareigų, buvo atšauktas iš valdybos nario pareigų ir, remiantis Susitarimu, iki 2017 m. spalio 24 d. privalėjo saugoti konfidencialią UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ informaciją. Netrukus buvo įsteigtas trečiasis asmuo UAB „Remanas“, kurio vadovu bei vieninteliu akcininku tapo su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ darbo santykius nutraukęs projektų direktorius D. Š.; ši įmonė vykdė su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ konkuruojančią veiklą; į ją perėjo dirbti 44 buvę UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ darbuotojai (83 proc. visų UAB „Remanas“ darbuotojų). 2017 m. UAB „Remanas“ dalyvavo tuose pačiuose konkursuose, kaip ir UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, ir juos laimėjo, pateikusi nežymiai mažesnes kainas. Ieškovių teigimu, UAB „Remanas“ disponavo konfidencialia informacija apie UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ veiklą. Nors atsakovas UAB „Remanas“ įsidarbino 2018 m. sausio 2 d., tačiau šios įmonės veiklą jis koordinavo ir organizavo žymiai anksčiau; atsakovas dirba tame pačiame kabinete, tose pačiose patalpose, kaip ir vadovavimo UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ metu.
4. Ieškovės reikalauja taikyti atsakovui civilinę atsakomybę už pareigos saugoti konfidencialią informaciją pažeidimą. Atsakovo neteisėti veiksmai pasireiškė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ konfidencialios informacijos (atsakovas žinojo informaciją apie personalą, tiekėjus, klientus, kainodarą ir t. t.) panaudojimu organizuojant UAB „Remanas“ veiklą bei atskleidžiant šią informaciją UAB „Remanas“ bei jos darbuotojams ir tokiu būdu sudarant UAB „Remanas“ galimybes konkuruoti su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ rinkoje. Ieškovė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ patyrė žalą negautų pajamų forma, ši žala skaičiuotina kaip UAB „Remanas“ gauta nauda, t. y. bendras pelnas. Ieškovė UAB „NBP“ patyrė žalą, kurią sudarė jos turimų 87,17 proc. UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcijų vertės sumažėjimas per 2017 metus. UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ grynasis pelnas dėl atsakovo neteisėtų veiksmų sumažėjo iš viso 785895,50 Eur, kuriais būtų paaugusi akcijų vertė; UAB „NBP“ priklausančios akcijų dalies vertė būtų paaugusi 685 065,10 Eur.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Kauno apygardos teismas 2020 m. gruodžio 17 d. sprendimu ieškinį atmetė.
6. Teismas nustatė šias faktines aplinkybes:
 - 6.1. ieškovė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ įregistruota 2008 m. lapkričio 17 d., pagrindinė bendrovės veikla – energetinių įrenginių montavimas, remontas, techninė priežiūra ir diagnostika; šilumos trasų, vandentiekio, kanalizacijos, šildymo sistemų ir šilumos punktų statyba, montavimas, renovacija, priežiūra ir remontas; elektros energetikos darbai; pastatų renovacija; kiti statybos ir montavimo darbai;
 - 6.2. ieškovė UAB „NBP“ nuo 2011 m. birželio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 20 d. (ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ reorganizavimo) buvo vienintelė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcininkė, šiuo metu kontroliuojanti 87,17 proc. akcijų; UAB „NBP“ akcininkas yra ir atsakovas, iki ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ reorganizavimo turėjęs 20 proc. NBP akcijų;
 - 6.3. atsakovas nuo 2010 m. gegužės 7 d. iki 2016 m. spalio 24 d. buvo ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ valdybos nariu, nuo 2010 m. birželio 1 d. iki 2013 m. rugpjūčio 1 d. – komercijos direktoriumi, o nuo 2013 m. rugpjūčio 8 d. iki 2016 m. spalio 7 d. –

įmonės vadovu (direktoriumi);

- 6.4. trečiasis asmuo UAB „Remanas“ buvo įregistruota 2016 m. gruodžio 6 d.; šios įmonės steigėjas ir vienintelis akcininkas yra D. Š., iki tol dirbęs pas ieškovę UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, su ja darbo sutartį nutraukė 2016 m. gruodžio 14 d.; UAB „Remanas“ veiklos tikslai ir rūšys – energetinių įrenginių montavimas, remontas, diagnostika ir techninė apžiūra; elektros, automatikos darbai ir kiti statybos ir remonto darbai;
- 6.5. Kauno apygardos teisme 2018 m. rugsėjo 13 d. buvo išnagrinėta civilinė byla Nr. e2-1719-480/2018 pagal ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ieškinį atsakovams UAB „Remanas“, D. Š., B. G., V. M. ir A. V. dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos atlyginimo, kurioje ieškovės ieškinys buvo atmestas; teismo sprendimas įsiteisėjo 2019 m. birželio 27 d., Lietuvos apeliaciniam teismui palikęs pirmosios instancijos teismo sprendimą nepakeistą (civilinė byla Nr. e2A-440-790/2019); Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2020 m. vasario 13 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e3K-3-5-684/2020 teismų procesinius sprendimus paliko nepakeistus;
- 6.6. ieškovė UAB „NBP“ ir atsakovas 2011 m. kovo 1 d. pasirašė Susitarimą, kuriuo atsakovas, be kita ko, įsipareigojo, kol dirbs UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ arba eis jos valdymo organo nario pareigas, ir ne trumpiau kaip vienerius metus po darbo sutarties su ja pasibaigimo, saugoti, nenaudoti asmeninės naudos siekimui, neatskleisti tretiesiems asmenims konfidencialios UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ informacijos (Susitarimo 4.4 punktą);
- 6.7. pagal Susitarimo 4.4.1–4.4.7 punktus konfidencialią informaciją sudaro:
 - 1) informacija apie UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ir (ar) su ja susijusių asmenų verslo partnerius, akcininkus, vadovus, darbuotojus ir (arba) klientus;
 - 2) informacija apie UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ir (ar) su ja susijusių asmenų santykius su trečiaisiais asmenimis;
 - 3) informacija apie UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ir (ar) su ja susijusių asmenų sudarytus ir (arba) planuojamus sudaryti sandorius;
 - 4) su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ir (ar) su ja susijusiais asmenimis susijusi finansinė informacija;
 - 5) informacija apie UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ir (ar) su ja susijusių asmenų veiklos metodus, verslo planus ir (ar) strategiją;
 - 6) informacija apie UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ir (ar) su ja susijusių asmenų parduodamas prekes ir (arba) teikiamas paslaugas, taikomas nuolaidas, turimą intelektualinę, pramoninę ir (ar) kitokią nuosavybę, naudojamus informacinių technologijų sprendimus, programas ir (ar) duomenų bazes;
 - 7) informacija, susijusi su paties Susitarimo sudarymu, jo tekstu ir (ar) pačios informacijos konfidencialumo faktų.
- 6.8. Susitarimo 4.3 punktu šalys susygo ir atsakovas įsipareigojo, kol dirbs UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ arba eis jos valdymo organo nario pareigas, bet ne trumpiau kaip iki 2016 m. gegužės 1 d., nekonкуруoti su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ nei tiesiogiai, nei netiesiogiai (įskaitant, bet neapsiribojant, kaip kito ūkio subjekto darbuotojas, kaip nepriklausomas profesionalas ar komercinis agentas, kaip kito juridinio asmens dalyvis ir (ar) valdymo organų narys, patarėjas, konsultantas, taip pat per sutuoktinį, šeimos narius ar kitus trečiuosius asmenis neturėti konkuruojančios įmonės akcijų ar nuosavybės dalių); nekonкуруavimą šalys, be kita ko, supranta kaip apsisprendimą tiesiogiai ar per trečiuosius asmenis nesiversti veikla, analogiška UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ veiklai, taip pat nesiversti komerciniu tarpininkavimu tarp UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ esamų ir (ar) potencialių partnerių ir UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ konkurentų ir (ar) kitokių paslaugų UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ konkurentams atlikimu, dėl kurių UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ galėtų patirti nuostolių ar negauti pajamų ir (ar) pelno, taip pat nevilioti UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ darbuotojų pereiti į kitas įmones ir pan.
7. Iš ieškinio ir kitų procesinių dokumentų turinio teismas nusprendė, kad atsakovo civilinė atsakomybė kildinama iš Susitarimo 4.4 punkto pažeidimo. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad atleisdama atsakovą iš darbo ieškovė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ nebuvo patvirtinusi nei komercinės paslapties, nei konfidencialios informacijos sąrašo, taip pat nei darbo sutartį, nei kituose susitarimuose buvo įtvirtinta atsakovo pareiga saugoti bendrovės paslaptį ir neatskleisti jį kitiems asmenims. Be to, ieškovės nei savo procesiniuose dokumentuose, nei bylos nagrinėjimo metu leistinėmis įrodinėjimo priemonėmis nepatvirtino, kokią konkrečiai Susitarimo 4.4.1–4.4.7 punktuose nurodytą konfidencialią informaciją, koku būdu ir kada paviešino atsakovas, per visą bylos nagrinėjimo laikotarpį neatskleidė šios informacijos turinio. Teismas pažymėjo, kad, priešingai nei Susitarimo 4.4 punkte, Susitarimo 4.2 ir 4.3 punktuose aptartos lojalumo ir nekonкуруavimo sąlygos yra aiškios ir suprantamos, tačiau dėl jų byloje ginčo nėra ir ieškovės šių sąlygų pažeidimu atsakovo nekaltina.
8. Teismas taip pat atkreipė dėmesį į paties Susitarimo atsiradimo pagrindą (aplinkybes), kitas jo sąlygas ir jį sudariusias šalis (Susitarimas yra dvišalis ir ieškovė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ jame nedalyvavo). Iš Susitarimo turinio ir Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenų teismas nustatė, kad jo sudarymas buvo susijęs su Vilniaus apygardos teisme nagrinėta civiline byla Nr. 2-4465-656/2011 pagal ieškovės UAB „Visagino energetikos remontas“ ieškinį atsakovams UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, V. J., A. Ž., A. A., B. G. dėl ieškovės ir atsakovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ paslaugų ir subrangos sutarties pripažinimo negaliojančia kaip sudarytos dėl vienos šalies atstovo piktaivališko susitarimo su antrąja šalimi. Minėtoje civilinėje byloje 2011 m. gegužės 2 d. patvirtinta taikos sutartis, kuria ieškovė atsisakė ieškinio reikalavimų. Atsakovas mainais įsipareigojo būti lojalus UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ tol, kol dirbs šioje bendrovėje arba eis jos valdymo organo nario pareigas, prisieimė kitus įsipareigojimus, nurodytus šios nutarties 6.6–6.8 punktuose.
9. Teismas taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad Susitarimo 6 punktu šalys nustatė, kad, atsakovui pažeidus vieną ar daugiau šiuo Susitarimu priimtų įsipareigojimų, UAB „NBP“ įgyja teisę į nuostolių atlyginimą nuostolių dydis ribojamas kainos, mokamos už UAB „Visagino energetikos remontas“ parduodamą UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ 49 proc. akcijų paketą, suma.
10. Atsižvelgdamas į sutarties uždarojo principą ir aptartas Susitarimo sąlygas, teismas konstatavo, kad nedalyvavusiam Susitarime asmeniui (ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“) nėra pagrindo taikyti sutarties uždarojo principo išimtį, nes sutarties pažeidimo atveju teisę į nuostolių atlyginimą turi tik UAB „NBP“, taigi atsakovo sutartinė atsakomybė ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ negalima, o ieškovei UAB „NBP“ negali būti didesnė nei nustatyta sutartyje.
11. Spręsdamas dėl atsakovo neteisėtų veiksmų, teismas konstatavo, kad šios bylos ir išnagrinėtos civilinės bylos Nr. e2-1719-480/2018 aplinkybės dėl UAB „Remanas“ įsteigimo ir neteisėtos jos veiklos, darbuotojų perviliojimo yra išspręstos įsiteisėjusiu teismo sprendimu, kuriuo ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ieškinys buvo atmestas kaip nepagrįstas ir neįrodytas. Dėl to teismas pažymėjo, kad ieškoviui įrodinėjamos aplinkybės dėl UAB „Remanas“ įsteigimo ir neteisėtos jos veiklos teisinės reikšmės neturi, nes dėl šių aplinkybių, turinčių prejudicinę galią, išsamiai pasisakyta teismų procesiniuose dokumentuose išnagrinėtoje civilinėje byloje (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 182 straipsnio 2 punktą). Ieškovių įrodinėtų aplinkybių apie atsakovo suteiktas paskolas UAB „Remanas“ akcininkui įsteigiant konkuruojantį verslo subjektą teismas nevertino kaip pagrindo kitaip vertinti UAB „Remanas“ įsteigimą ir jos veiklą (juolab kad 35 000 Eur paskola suteikta jau po trečiojo asmens įsteigimo ir atsakovui grąžinta dar 2017 m. sausio 9 d.). Išnagrinėtoje byloje teismas konstatavo, kad UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ir UAB „Remanas“ dėl vykdomos ūkinės veiklos specifškumo, verslo modelio yra ūkio subjektai ir konkurentės Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 3 straipsnio prasme, nes jų pagrindinės veiklos kryptys yra energetinių įrenginių montavimas, remontas, techninė priežiūra ir diagnostika, tačiau vien tik konkuruojančio

subjekto įsteigimas *per se* (savaiame) nėra neteisėta veika.

12. Byloje nėra ginčo, kad atsakovas, būdamas UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ vadovas, disponavo informacija, kuri buvo neatsiejama jo gebėjimų, įgūdžių bei žinių dalimi. Tačiau, kaip minėta, ieškovės leistinėmis įrodinėjimo priemonėmis nepatvirtino, kokią konkrečiai konfidencialią informaciją, koku būdu ir kada paviešino atsakovas, nes per visą bylos nagrinėjimo laikotarpį neatskleidė šios informacijos turinio. Byloje taip pat nustatyta, kad darbo sutartį su UAB „Remanas“ atsakovas sudarė 2017 m. gruodžio 28 d., o darbą pradėjo 2018 m. sausio 2 d., taigi daugiau kaip po vienerių metų nuo darbo sutarties su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ nutraukimo. Ieškovių argumentai, kad UAB „Remanas“ dalyvavo tuose pačiuose viešuosiuose konkursuose, juos nesąžiningai laimėdavo, paneigti išnagrinėtoje byloje nustatytomis aplinkybėmis, o atsakovo vaidmuo šiame procese negali būti vertinamas kaip konfidencialios informacijos atskleidimas dėl jau nurodytų priežasčių.
13. Teismas nesivadovavo liudytojo parodymais apie tariamą atsakovo nesąžiningumą (faktinį vadovavimą UAB „Remanas“ oficialiai įmonėje nedirbant), nes pačiam liudytojui ši aplinkybė buvo žinoma iš kitų šaltinių, kurių nurodyti jis negalėjo (nenorėjo).
14. Teismas nusprendė, kad ieškovės neįrodė atsakovo neteisėtų veiksmų, taip pat neįrodė ir žalos – nepateikė į bylą objektyvių ir nešališkų duomenų (pvz., šios srities specialistų ekspertų išvadų) apie UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcijų nuvertėjimo faktą ir priežastis, be to, iš atsakovo pateiktų duomenų teismas nustatė, kad per aktualų laikotarpį UAB „Remanas“ laimėjo 40 proc., o UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ – 50 proc. viešųjų pirkimų, kitus 10 proc. laimėjo kitas juridinis asmuo, taigi UAB „Remanas“ konkuravo su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ sąžiningu būdu, o UAB „Remanas“ uždirbtas pelnas per 2018 m. negali būti laikomas ieškovės patirtais nuostoliais.
15. Lietuvos apeliacinis teismas, išnagrinėjęs bylą pagal ieškovių apeliacinį skundą, 2021 m. gruodžio 7 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.
16. Apeliacinės instancijos teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ieškovių prašomos atsakomybės taikymui atsakovo atžvilgiu yra svarbios Susitarimo sudarymo aplinkybės ir jo šalys. Atsižvelgdama į tai, kad atsakovas Susitarimą sudarė tik su ieškove UAB „NBP“ ir įsipareigojo būti lojals ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ bei su ja nekonkuruoti, nesant byloje duomenų, kad atsakovas būtų sudaręs nekonkuravimo ar konfidencialumo susitarimų su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, teisėjų kolegija nusprendė, kad ieškovė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ nėra viena iš Susitarimo šalių ir atsakovą sutartiniai santykiai siejo tik su ieškove UAB „NBP“. Nenustačiusi pagrindo taikyti sutarties uždaro principo išimčių, teisėjų kolegija nusprendė, kad atsakovo sutartinė atsakomybė ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ negalima.
17. Atsižvelgdama į tai, kad klausimas dėl UAB „Remanas“ kaip konkuruojančio subjekto įsteigimo ir šio juridinio asmens galimo neteisėto konkuravimo, darbuotojų perviliojimo jau yra išspręstas įsiteisėjusiu teismo sprendimu, teismui konstatavus, kad UAB „Remanas“ jokių neteisėto konkuravimo veiksmų neatliko, darbuotojų sprendimą nutraukti darbo santykius su ieškove lėmė ne atsakovo aktyvūs neteisėti veiksmai, o pas ieškovę susiklosčiusi nepalanki darbinė aplinka, teisėjų kolegija atmetė ieškovių argumentus, jog teismas nepagrįstai netyrė ir nevertino aplinkybių, susijusių su UAB „Remanas“ įsteigimu ir atsakovo ryšiais su šia bendrove. Priešingas konstatavimas nagrinėjamiu atveju lemtų įsiteisėjusiu sprendimu nustatytų faktų iškraipymą ir pažeistų teisių santykių stabilumą, todėl ieškovių argumentus dėl netinkamo įrodymų vertinimo apeliacinės instancijos teismas atmetė.
18. Byloje nustatyta, kad UAB „Remanas“ įstatinį kapitalą D. Š. 2016 m. lapkričio 25 d. suformavo 50 000 Eur pavedimu, o 35 000 Eur paskolą iš atsakovo gavo po įstatinio kapitalo suformavimo – 2016 m. lapkričio 28 d., paskola 2017 m. sausio 9 d. buvo gražinta. Byloje esančios paskolos sutartys pagrindžia paskolos santykius tarp D. Š. ir atsakovo, o ne atsakovą ir UAB „Remanas“ siejusius paskolos teisinius santykius, formuojant šio subjekto įstatinį kapitalą. Dėl to ieškovių nurodomą aplinkybę, kad D. Š. be atsakovo finansinės pagalbos negalėjo įsteigti UAB „Remanas“ ir suformuoti jos įstatinio kapitalo, teismas laikė neįrodyta.
19. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad atsakovo sutartinė atsakomybė ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ negalima, nesant duomenų, kad jis apskritai būtų sudaręs nekonkuravimo ar konfidencialumo susitarimų su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, o deliktinės atsakomybės šiai ieškovei sąlygų ieškovės neįrodė.
20. Ieškovėms neįrodinėjant sutartinės atsakovo atsakomybės ieškovei UAB „NBP“ ir tik įrodinėjant neteisėtus atsakovo veiksmus, sukėlusius žalą ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, teisėjų kolegija konstatavo, kad ieškovės taip pat neįrodė atsakovo neteisėtų veiksmų, sukėlusių žalą ieškovei UAB „NBP“. Teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadoms, kad ieškovės neįrodė, kokią konkrečiai konfidencialią informaciją, koku būdu ir kada paviešino atsakovas, t. y. nei tiesioginiais, nei netiesioginiais įrodymais nepagrindė atsakovo civilinės atsakomybės.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimų į jį teisiniai argumentai

21. Ieškovės kasaciniame skunde prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 17 d. sprendimą ir Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. gruodžio 7 d. nutartį ir bylą perduoti nagrinėti iš naujo apeliacinės instancijos teismui, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas yra grindžiamas šiais argumentais:
 - 21.1. Bylą nagrinėję teismai netinkamai aiškino bei taikė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – **CK**) 6.191 straipsnį, suabsoliutino sutarties uždaro principą, netinkamai kvalifikavo Susitarimą ir todėl neteisėtai paneigė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ reikalavimo teisę į atsakovą. Susitarimas laikytinas trečiojo asmens (ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“) naudai sudaryta sutartimi, tai yra sutarties uždaro principo išimtis, todėl ieškovė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ turi reikalavimo teisę į konfidencialumo įsipareigojimą pažeidusį atsakovą. Skundžiami teismų procesiniai sprendimai *de facto* (faktiškai) apriboja akcininkų sudaromų konfidencialumo susitarimų efektyvumą – paneigia nuo tokio konfidencialumo įsipareigojimo pažeidimo nukentėjusios bendrovės galimybę savarankiškai ginti pažeistas teises teisme, o jos teisių bei teisėtų interesų gynybą daro priklausomą tik nuo fiduciarinių pareigų bendrovei neturintį akcininko valios.
 - 21.2. Bylą nagrinėję teismai netinkamai aiškino ir taikė **CPK** 182 straipsnį, be pagrindo rėmėsi Kauno apygardos teismo sprendimu civilinėje byloje **Nr. e2-1719-480/2018** nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis kaip prejudiciniais faktais ir atsisakė tirti bei vertinti ginčui reikšmingas faktines aplinkybes (jų visumą), nurodę, kad dėl atitinkamų aplinkybių neva yra priimtas įsiteisėjęs teismo procesinis sprendimas. Vis dėlto šis sprendimas buvo priimtas ginče tarp kitų šalių (proceso dalyvių), šiai civilinei bylai aktualioms aplinkybėms net nebuvo įrodinėjimo dalyku kitoje byloje ir esmingai skiriantis ginčų esmei. Kadangi bylą nagrinėję teismai dėl aptartos **CPK** 182 straipsnio taikymo klaidos atsisakė vertinti daugybę bylai reikšmingų aplinkybių, byloje surinktų įrodymų visetą, teismų išvada dėl atsakovo veiksmų teisėtumo buvo padaryta izoliuotai įvertinus (tik) paskolos santykių faktą. Ieškovės neginčija, kad paskolos santykių faktas (pats savaiame) nelemia atsakovo veiksmų neteisėtumo. Vis dėlto byloje surinktų įrodymų visumą pagrindžia glaudžius atsakovo ir UAB „Remanas“ ryšius (pradedant UAB „Remanas“ įsteigimo finansavimu prisidengiant paskolomis, baigiant faktiniu darbu šios bendrovės naudai dar iki darbo santykių pradžios, taip pat įsidarbinimu netrukus po Susitarime nustatytų apribojimų termino pabaigos), taip pat UAB „Remanas“ veiklos sutapimus su ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos

remontas“ veikla atitinkamu laikotarpiu. Paskolos santykiai, kuriais buvo pridengtas UAB „Remanas“ įsteigimo finansavimas, yra tik viena iš aplinkybių, kurių visetas pagrindžia esant labiau tikėtina, jog UAB „Remanas“ veikloje atsakovas panaudojo UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ konfidencialią informaciją, nei kad ši visiškai nauja įmonė vos po poros mėnesių nuo įsteigimo teisėtomis priemonėmis įgijo žinias, leidusias teikti identiškus pasiūlymus viešuosiuose pirkimuose.

22. Ieškovės taip pat prašo skirti atsakovui 5000 Eur baudą už piktnaudžiaviną procesinėmis teisėmis, nurodžiusios, kad atsakovas sistemingai klaidino teismą dėl bylai esminių faktinių aplinkybių – jo ryšių su trečiuoju asmeniu UAB „Remanas“. Atsakovas nuo 2022 m. liepos 1 d. *de jure* (teisiskai) tapo trečiojo asmens vadovu, taip įteisins faktinį jo vadovaviną minėtai bendrovei, nors atsakovas tai neigė.

23. Atsiliepime į kasacinį skundą atsakovas prašo jį atmesti, skundžiamus teismų procesinius sprendimus palikti nepakeistus, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepimas grindžiamas tokiais argumentais:

23.1. Pagal kasacinio teismo praktiką sutartis sukuria teises ir pareigas tik jos šalims ir tik sutartį sudariusios šalys gali reikšti iš jos kylančius reikalavimus. Tai yra sutarties uždaro principo esmė. Teismas sutarties galią tretiesiems asmenims (tiesioginį poveikį sutartyje nedalyvavusių asmenų teisėms ir pareigoms) gali pripažinti tokiu atveju, kai tokia galimybė leidžiama įstatyme ir byloje nustatomos faktinės aplinkybės, sudarančios pagrindą taikyti atitinkamą sutarties uždaro principo išimtį. Ieškovės teigia, kad UAB „NBP“ sudarė Susitarimą trečiojo asmens naudai. Sudarius tokią sutartį UAB „NBP“ turėjo perleisti iš Susitarimo kylančias teises ir pareigas UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, pati jų atsisakydama. Tai reiškia, kad sudarius sutartį trečiojo asmens naudai reikalavimo teises turėtų ne UAB „NBP“, o UAB „Elektrėnų energetikos remontas“. Šiuo atveju iš Susitarimo sąlygų, ieškovių procesinių statusų, reikiamų reikalavimų ir ieškinio dalyko bei pagrindo matyti, kad nebuvo sudaryta sutartis trečiojo asmens naudai. Susitarimo sutartimi trečiojo asmens naudai nelaikė ir ieškovės, todėl jos netinkamai aiškina Susitarimo turinį bei CK 6.191 straipsnį. UAB „NBP“ neperleido reikalavimo teisės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, o pati ją įgyvendino pateikdama ieškinį. UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ teisės buvo ginamos visai kitu – įstatymo pagrindu. Sprendžiant klausimą dėl Susitarimo kvalifikavimo kaip sutarties trečiojo asmens naudai būtina analizuoti ir paties Susitarimo turinį bei kontekstą, kuriam esant toks Susitarimas buvo sudarytas, tai teismai nagrinėdami bylą ir darė. Susitarimas buvo sudarytas atsakovo kaip akcininko su UAB „NBP“, reaguojant į situaciją, susijusią su UAB „Visagino energetikos remontas“ pretenzijomis, o ne kaip darbuotojo su darbdave UAB „Elektrėnų energetikos remontas“. Susitarime aiškiai siekiama užtikrinti būtent UAB „NBP“, kaip UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcininkės, o ne UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ interesus. Susitarime buvo aptarta ir maksimali nuostolių atlyginimo suma – sumokėta UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcijų kaina, šias akcijas įsigyjant iš UAB „Visagino energetikos remontas“. Šiame punkte aiškiai apibrėžta, kad teisę į nuostolių atlyginimą įgyja išimtinai UAB „NBP“. Aiškinant Susitarimą sistemškai, atsižvelgiant į jo sudarymo aplinkybes ir kontekstą, nuostatas, akivaizdu, kad Susitarimas saistė tik atsakovą ir UAB „NBP“, tarp jų buvo sudaryta akcininkų sutartis. Akcininkų sutartis negali būti pripažįstama sutartimi trečiojo, Susitarime nedalyvaujančio, asmens naudai. Santykiams tarp bendrovės akcininkų bei santykiams tarp bendrovės ir jos valdymo organų reglamentuoti bei reguliuoti yra skirtos atskiros normų grupės, t. y. konfidencialumo susitarimai tarp darbdavio ir darbuotojo bei akcininkų sutartys. Ieškovių reikalavimai buvo atmesti ne tik konstatavus, kad Susitarimas saistė tik atsakovą ir UAB „NBP“, bet ir remiantis kitais argumentais, o šių teisėtumo klausimo ieškovės kasaciniame skunde nekėlė. Taigi, nepriklausomai nuo to, kaip būtų kvalifikuojamas Susitarimas, tai neturėtų reikšmės sprendimo ir nutarties teisėtumui ir bylos baigčiai, nes byloje nebuvo nustatytos atsakovo civilinės atsakomybės sąlygos.

23.2. Išnagrinėtoje civilinėje byloje Nr. e2-1719-480/2018 nustatyti faktai, susiję su UAB „Remanas“ steigimu, konkuravimu, darbuotojų viliojimu, UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ informacijos pasisavinimu ir panaudojimu, dalyvavimu viešuosiuose pirkimuose, yra įrodinėjimo dalykas ir šioje byloje. Net jeigu kasacinis teismas ir pateiktų išaiškinimą, pagal kurį vien remiantis aplinkybėmis, kad ne visos šios ir ankstesnės bylos šalys sutampa ir išnagrinėtoje byloje nustatyti faktai nelaikytini prejudicijais, teismai pagrįstai vertino išnagrinėtoje civilinėje byloje nustatytus faktus. Bylą nagrinėję teismai negali priimti priešingo sprendimo dėl UAB „Remanas“ veiklos, UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ informacijos perdavimo ir įgyjimo, o kartu ir dėl atsakovo atsakomybės, jei kitoje byloje įsiteisėjusiu teismo sprendimu jau yra pasisakyta, kad konkurencijos pažeidimo, apimančio neteisėtą UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ informacijos įgyjimą (perleidimą, panaudojimą), konkuruojančio subjekto steigimą, darbuotojų ir klientų viliojimą, UAB „Remanas“ veikloje nėra.

24. Atsiliepime į kasacinį skundą trečiasis asmuo prašo jį atmesti, skundžiamus teismų procesinius sprendimus palikti nepakeistus, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepimas grindžiamas tokiais argumentais:

24.1. Išnagrinėtoje byloje žala buvo įrodinėjama tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis bei analogiškais įrodymais, o UAB „Remanas“ atlikti neteisėti veiksmai apibrėžti kaip UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ informacijos įgyjimas, sudaręs galimybes neteisėtai konkuruoti rinkoje perviliojant darbuotojus, klientus ir tiekėjus, laimint viešuosius pirkimus. Šioje byloje ieškovės savo reikalavimus grindžia analogiškais faktinėmis aplinkybėmis, analogiškais įrodymais, pateikdamos net tuos pačius dokumentus kaip ir į išnagrinėtą bylą. Taip pat šioje byloje ieškovės teigia, kad atsakovas įkūrė konkuruojantį subjektą ir perdavė jam UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ informaciją, šios pagrindu UAB „Remanas“ neteisėtai konkuruoja rinkoje – perviliojo darbuotojus, klientus, tiekėjus, laimi viešuosius pirkimus. Išnagrinėtoje byloje UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ dalyvavo kaip ieškovė, o UAB „Remanas“ – kaip atsakovė. Atsakovas jokių procesinių statusų nedalyvavo, tačiau buvo detalai aprašomos faktinės aplinkybės ir teikiami įrodymai, susiję su juo, nurodoma, kad būtent jis taip pat dalyvavo perduodant bendrovei „Remanas“ bendrovės „Elektrėnų energetikos remontas“ informaciją. Bylą nagrinėjęs teismas ne kartą teiravosi UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, ar ji nepageidauja įtraukti atsakovo A. Ž. į bylos nagrinėjimą, tačiau UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ tai padaryti atsisakė. Kauno apygardos teismo 2018 m. rugsėjo 13 d. sprendimas civilinėje byloje Nr. e2-1719-480/2018 neabejotinai turi prejudicinę galią UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, bylą nagrinėję teismai pagrįstai nurodė, kad nebereikia pakartotinai įrodinėti aplinkybių, nustatytų įsiteisėjusiu teismo sprendimu, ir jokių teisės aiškinimo ir (ar) taikymo klaidų nepadarė. Išnagrinėtoje byloje nedalyvavęs atsakovas su joje nustatytais faktais sutiko ir jų negincijo, priešingai – jais rėmėsi ir prašė teismo juos taikyti. Ieškovė UAB „NBP“, kuri išnagrinėtoje byloje nedalyvavo, į bylą nepateikė jokių naujų ar kitokių įrodymų, paneigiančių išnagrinėtoje byloje nustatytus faktus.

24.2. Susitarimas laikytinas akcininkų sutartimi ir buvo sudarytas atsakovo kaip akcininko su UAB „NBP“, reaguojant į konkrečią situaciją, susijusią su UAB „Visagino energetikos remontas“ pretenzijomis. Šalys Susitarime patvirtino, kad jis nėra sudaromas kaip darbuotojo su darbdave UAB „Elektrėnų energetikos remontas“, nėra sudaromas UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ naudai ir interesais. Susitarime aiškiai nurodyta, kokio asmens interesus yra siekiama užtikrinti ir kokiems asmenims teisės ir pareigos iš Susitarimo kyla. Susitarime neminima, kad juo siekiama susitarti dėl trečiojo asmens teisinių ir pareigų. Susitarimu įvertintos būtent UAB „NBP“ rizikos ir nustatytas galimas UAB „NBP“ nuostolių dydis, kuris apibrėžtas sumomis, sumokėtomis UAB „NBP“ sąskaita ir rizika. Neperleisus tam tikrų teisių ir (ar) pareigų pagal sutartį, sutartis negali būti kvalifikuojama kaip sutartis trečiojo asmens naudai, nes ji susaisto tik ją sudariusias šalis. Ieškovės neįvardijo nė vieno Susitarimo punkto, pagal kurį būtų galima teigti, kad Susitarimu UAB „NBP“ perleido iš Susitarimo kylančias teises ir pareigas UAB „Elektrėnų energetikos remontas“. Ieškovės keičia savo argumentus ir motyvus, iš ieškinio matyti, kad UAB „NBP“ savo reikalavimą grindė sutartine civiline atsakomybe, o UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ savo teisių pažeidimą siejo ne su sutartinių nuostatų pažeidimu, o reikalavo taikyti atsakovui deliktinę civilinę atsakomybę. Tik kasaciniame skunde ieškovės pateikė aiškinimą, kad UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ reikalavimas buvo kildinamas iš Susitarimo, kaip sutarties trečiojo asmens naudai. Toks ieškinio dalyko ir pagrindo keitimas kasaciniame teisme neleistinas, todėl visi ieškovių argumentai turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl byloje nustatytų faktinių aplinkybių, susijusių su UAB „Remanas“ įsteigimu ir veikla, ir kasacinio nagrinėjimo ribų

25. Byloje nustatyta, kad 2011 m. kovo 1 d. ieškovė UAB „NBP“ sudarė su atsakovu Susitarimą. Šis Susitarimas sudarytas, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad tuo metu UAB „Visagino energetikos remontas“ teisme abiem šios bylos ieškovėms ir atsakovui buvo pareikšusi didelės sumos ieškinį ir, siekiant užbaigti bylą taikos sutartimi, siūlė ieškovei UAB „NBP“ išpirkti 49 proc. ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcijų už itin aukštą kainą (Susitarimo preambulės C ir D punktai). Sudarant Susitarimą atsakovas buvo UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ komercijos direktoriumi, o iki tapdamas juo, dirbo UAB „Visagino energetikos remontas“ komercijos direktoriumi. Atsakovas pasiūlė ieškovei UAB „NBP“ priimti UAB „Visagino energetikos remontas“ pasiūlytas Susitarimo dėl UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcijų paketo perdavimo ir konflikto taikaus suregulavimo sąlygas, taip UAB „NBP“ prisiėmė verslo riziką dėl galimų nuostolių, neatgavus už akcijas sumokėtos kainos, kurią galėtų eliminuoti tik sėkminga UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ veikla, priklausanti ir nuo atsakovo pastangų bei geros valios (Susitarimo 3 punktas). Mainais už tai, kad ieškovė UAB „NBP“ šutiko išpirkti ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcijas už itin aukštą kainą ir tapti jos vienintele akcine, atsakovas įsipareigojo, be kita ko, tol, kol dirbs UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ komercijos direktoriumi ar kitas pareigas arba eis valdymo organo nario pareigas, dėti maksimalias pastangas, siekdamas naudoti sau ir ieškovei UAB „NBP“, kad UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ kaip verslo vieneto vertė būtų kaip įmanoma didesnė (Susitarimo 4.1 punktas), taip pat prisiėmė lojalumo (Susitarimo 4.2 punktas), nekonkuravimo (Susitarimo 4.3 punktas) ir konfidencialumo (Susitarimo 4.4 punktas) įsipareigojimus dėl UAB „Elektrėnų energetikos remontas“. Susitarimo 6 punktu šalys susitarė, kad, atsakovui pažeidus vieną ar daugiau šiuo Susitarimu prisiimtų įsipareigojimų, UAB „NBP“ įgyja teisę į nuostolių atlyginimą. Šalių susitarimu nuostolių dydis ribojamas kainos, mokamos už UAB „Visagino energetikos remontas“ parduodamą UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ 49 proc. akcijų paketą, suma.
26. 2016 m. spalio 7 d. atsakovas savo noru atsisakė iš UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ direktoriaus pareigų ir buvo atšauktas iš valdybos nario pareigų.
27. Byloje taip pat nustatyta, kad 2016 m. pabaigoje – 2017 m. pirmojoje pusėje darbo santykius su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ nutraukė pagrindiniai vadovaujamas pareigas ėję darbuotojai: projektų direktorius D. Š., direktoriaus pavaduotoja B. G., katilų turbinų padalinio vadovas A. V., taip pat finansų direktorė V. M.. Visi šie asmenys įsidarbino 2016 m. gruodžio 6 d. įsteigtoje UAB „Remanas“, kurios vadovu bei vieninteliu akciniu tapo D. Š. Netrukus į UAB „Remanas“ dirbti perėjo dar keliasdešimt ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ darbuotojų. Atsakovas įsidarbino UAB „Remanas“ 2018 m. sausio 2 d., nuo 2022 m. liepos 1 d. yra šios bendrovės vadovas.
28. Manydama, kad dėl konkuruojančio subjekto – UAB „Remanas“ – įsteigimo ir darbuotojų perviliojimo jai buvo padaryta žala, ieškovė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ buvo pareikšusi ieškinį dėl žalos atlyginimo buvusiems vadovaujantiems darbuotojams D. Š., B. G., V. M., A. V. ir UAB „Remanas“, šį ieškinį grindė nesąžiningos konkurencijos deliktu (Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 punktas) (žr. šios nutarties 6.5 punktą). Nurodytoje byloje buvo konstatuota faktinė aplinkybė, kad 2016 m. pabaigoje prie ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ reorganizavimo būdu buvo prijungta nuostolingai veikusi UAB „Šilumos energijos sistemos“, po direktoriaus A. Ž. (šios bylos atsakovo) išėjimo iš darbo naujasis direktorius nesugebėjo užtikrinti efektyvaus vadovavimo. Ieškinys dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos atlyginimo buvo atmestas, teismams konstatavus, kad atsakovai neatliko darbuotojų perviliojimo neteisėtų veiksmų, o darbuotojų sprendimą lėmė susiklosčiusi nepalanki situacija įmonėje. Nurodytoje byloje taip pat buvo nustatyta, kad atsakovai nebuvo sudarę su ieškove nekonkuravimo sutarčių.
29. Nagrinėjamoje byloje ieškovės UAB „NBP“ ir UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ pareiškė ieškinį ankstesnėje byloje nedalyvavusiam atsakovui A. Ž. ir jį grindė šios nutarties 25 punkte aptarto Susitarimo, tiksliau, jame įtvirtinto konfidencialios informacijos apsaugos įsipareigojimo, pažeidimu. Ieškovių teigimu, žala joms buvo padaryta, atsakovui perdavus UAB „Remanas“ savo sukauptą konfidencialią informaciją apie UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ darbuotojus, klientus, tiekėjus, kainodarą ir pan., nes būtent atsakovas, prisidengdamas *de jure* vadovu D. Š., finansavo, organizavo ir koordinavo UAB „Remanas“ veiklą nuo pat šios bendrovės įsteigimo.
30. Pirmosios instancijos teismas ieškinį atmetė, konstatavęs, kad ieškovės neįrodė atsakovo neteisėtų veiksmų – nepatvirtino, kokią konkrečiai Susitarime nurodytą konfidencialią informaciją, koku būdu ir kada paviešino atsakovas, neatskleidė šios informacijos turinio. Taip pat teismas konstatavo, kad atsakovo sutartinė atsakomybė ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ negalima, nes ši ieškovė nebuvo Susitarimo, iš kurio pažeidimo kildinamas reikalavimas, šalis.
31. Apeliaciniame skunde ieškovės iš esmės kėlė netinkamo įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo klausimą, siekdamas įrodyti atsakovo slepiamus ryšius su UAB „Remanas“.
32. Apeliacinės instancijos teismas pritarė pirmosios instancijos teismo išvadoms, kad atsakovo sutartinė atsakomybė ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ negalima, nes ši ieškovė nėra viena iš Susitarimo šalių, taip pat kad ieškovės nei tiesioginiais, nei netiesioginiais įrodymais nepagrindė atsakovo civilinės atsakomybės sąlygų. Bylą nagrinėję teismai taip pat rėmėsi ankstesnėje civilinėje byloje (žr. šios nutarties 28 punktą) nustatytais faktinėmis aplinkybėmis dėl UAB „Remanas“ įsteigimo ir jos veiklos, taip pat dėl neįrodyto nesąžiningos konkurencijos fakto.
33. Kasaciniame skunde ieškovės kelia du klausimus: dėl nepagrįsto atsisakymo Susitarimą kvalifikuoti kaip sutartį trečiojo asmens naudai ([CK 6.191 straipsnis](#)) ir bylą išnagrinėjusių teismų netinkamo vadovavimosi ankstesnėje civilinėje byloje nustatytais aplinkybėmis kaip prejudiciniais faktais ([CPK 182 straipsnio](#) 2 dalis) bei su tuo susijusio netinkamo įrodymų vertinimo.
34. Bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribas apibrėžia [CPK 353 straipsnis](#). Nurodyto straipsnio pirmojoje dalyje nustatyta, kad kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskųstus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Toks bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribų (ir kartu kasacinio proceso paskirties) apibrėžimas reiškia, kad kasacinis teismas sprendžia išimtinai teisės klausimus, be to, tik tokius klausimus, kurie yra tiesiogiai iškelti kasaciniame skunde (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gruodžio 17 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-384-916/2019 36 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Teismas turi teisę peržengti kasacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai ([CPK 353 straipsnio](#) 2 dalis). Vadovaudamasi nurodytomis nuostatomis, teisėjų kolegija nagrinėja šią bylą tik pagal kasaciniame skunde ir atsiliepime į jį apibrėžtas ribas, nes nenustatyta pagrindų šias ribas peržengti.

35. Kasacinio teismo praktikoje atskleistas terminų „konfidenciali informacija“ ir „komercinė paslaptis“ santykis ir atribojimas, kuris yra reikšmingas sprendžiant dėl padarinių, atsirandančių paviešinus, panaudojus tokią informaciją, ir taikytinų teisių gynimo būdų.
36. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#) išaiškinta, kad konfidenciali informacija, atsizvelgiant į jos pobūdį ir svarbą bei konfidencialumo pareigos intensyvumo laipsnį, gali būti skirstoma taip:
- 36.1. Informacija, kuri, nors savininko įvardijama kaip konfidenciali, savaime yra akivaizdi ar lengvai pasiekama (pvz., viešai skelbiami įmonės finansinės atskaitomybės duomenys, viešai skelbiama informacija apie akcininkus, vykdomus projektus, verslo partnerius ir kt.). Tokia informacija, net jeigu ji ir yra įvardijama kaip konfidenciali, gali būti pripažinta nekonfidencialia ir už jos atskleidimą, paviešinimą ar panaudojimą nekiltų teisinių padarinių.
- 36.2. Informacija, kurią įmonės darbuotojai turi laikyti konfidencialia, tačiau tokia informacija, kai su ja yra susipažįstama, tampa neatsiejama jų gebėjimų, įgūdžių bei žinių dalimi (pvz., įmonėje taikoma geroji praktika, vadybos metodai, darbo su klientais metodai, derybų vedimo būdai ir kt.). Todėl darbuotojai privalo laikytis pareigos saugoti tokio pobūdžio informaciją tik tol, kol dirba įmonėje, kurioje ją sužinojo. Pasibaigus darbo santykiams, buvę darbuotojai gali be jokių apribojimų naudoti gautą aptariamą rūsies informaciją savo naudai ir interesams.
- 36.3. Specifinio pobūdžio konfidenciali informacija. Tokia informacija neatitinka komercinės paslapties apibrėžties, tačiau kai darbuotojas su ja susipažįsta, ji netampa neatsiejama jo gebėjimų, žinių ir kompetencijos dalimi. Ši informacija yra saugoma, o už jos atskleidimą ar panaudojimą, net ir pasibaigus darbo santykiams, buvusiam darbuotojui gali kilti teisinė atsakomybė.
- 36.4. Komercinės paslaptys – konfidencialūs duomenys, kurie yra tokie specifiniai ir reikšmingi, kad darbuotojai, net ir pasibaigus darbo santykiams, sutartyje ar įstatyme nustatytą laiką negali teisėtai panaudoti jų jokiais tikslais, kurie kokių nors būdu galėtų pažeisti teisėto informacijos savininko teises ir teisėtus interesus.
37. Teisinė konfidencialios informacijos kategorija yra platesnė už teisinę komercinės paslapties kategoriją, taigi komercinės paslaptys yra viena iš konfidencialios informacijos rūšių. Informacija, kuri neatitinka komercinėms paslaptims keliamų reikalavimų, gali patekti į konfidencialios informacijos sąvoką ir šiuo pagrindu būti saugoma. Duomenys, sudarantys konfidencialios informacijos turinį, ne visuomet yra komercinė paslaptis.
38. Pareiga saugoti konfidencialią informaciją paprastai egzistuoja, kai ji nustatyta sutartyje, o pareiga saugoti komercinę paslaptį visų pirma kyla iš įstatymo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#), 49–51 punktai).
39. Taigi priklausomai nuo to, kokia komerciškai jautria ūkio subjekto informacija pasinaudota, taip pat nuo santykio subjektų, pažeistos teisės gali būti apgintos taikant deliktinę (nesąžiningos konkurencijos, neteisėtai atskleidus komercinę paslaptį ir ją pasinaudojus, atveju, juridinio asmens valdymo organui pažeidus įstatyme nustatytus konfidencialumo įsipareigojimus) ar sutartinę (pažeidus konfidencialumo susitarimą) atsakomybę.
40. Ankstesnėje byloje (žr. šios nutarties 28 punktą) ieškovė UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ reišė reikalavimus nesąžiningos konkurencijos delikto pagrindu. Nagrinėjamoje byloje ieškovės savo reikalavimus grindė su atsakovu sudaryto konfidencialumo susitarimo pažeidimu.
41. Šiuo atveju konfidencialumo susitarimą su atsakovu – tuometiu ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ vadovujančiuoju darbuotoju – buvo sudariusi tik ieškovė UAB „NBP“. Kasaciniame skunde keliamas klausimas, ar sutarties šalių – bendrovės „Elektrėnų energetikos remontas“ akcininkės bendrovės „NBP“ ir bendrovės „Elektrėnų energetikos remontas“ vadovujančiojo darbuotojo (atsakovo) – sudaryto Susitarimo pagrindu esanti konfidencialios informacijos saugojimo pareiga (Susitarimo 4.4 punktas) sukuria reikalavimo teisę pačiai bendrovei „Elektrėnų energetikos remontas“, kuri nebuvo sudarytos sutarties šalis, o yra trečiasis asmuo. Ieškovių įsitikinimu, toks Susitarimas yra sutartis trečiojo asmens naudai [CK 6.191 straipsnio](#) prasme.
42. [CK 6.154 straipsnio](#) 1 dalyje yra pateikiama sutarties samprata, kurioje įtvirtinti pagrindiniai sutarties elementai. [CK 6.159 straipsnis](#) nustato, kad sutarties elementai, kurių pakanka sutarties galiojimui, yra veiksmių šalių susitarimas, o įstatymų nustatytais atvejais – ir sutarties forma. Kaip yra nurodęs kasacinis teismas, iš [CK 6.154](#) ir [6.159](#) straipsniuose pateiktos sutarties apibrėžties darytina išvada, kad esminis sutarties požymis ir svarbiausias sutarties galiojimo elementas yra šalių susitarimas (lot. *consensus ad idem*) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-233-421/2016](#), 38 punktas). Pastarasis yra šalių valios sutaptis dėl sutartimi sukuriamų teisių ir pareigų. Sutartis yra laikoma sudaryta, kai šalis susitaria dėl esminių sutarties sąlygų ([CK 6.162 straipsnio](#) 2 dalis). Tai reiškia, kad sudarant sutartį būtina šalių valios sutaptis (konsensusas) dėl esminių šalių teisių ir pareigų.
43. Vienas iš sutarties, kaip prievolių atsiradimo pagrindo, ypatumų yra tai, kad ji sukuria teises ir pareigas tik jos šalims, t. y. asmenims, kurie savo laisva valia pasiekė konsensuą ne dėl bet kokių, o teisiškai saistančių santykių ([CK 6.154 straipsnio](#) 1 dalis). Sutarties laisvės principas ([CK 6.156 straipsnis](#)), sąveikaudamas su sutarties privalomumo principu ([CK 6.189 straipsnio](#) 1 dalis), ir nors [CK](#) pažodžiui neįtvirtintų, bet visuotinai pripažįstamų sutarties uždarmo principu, sutarties šalims sukuria įstatyme galią turinčias teises pareigas, kurios įprastai susaisto tik konsensuą dėl šių teisių santykių sukūrimo pasiekusias šalis.
44. Sutarties uždarmo principo išimtys – įstatyme nustatyti atvejai, kai sutartis turi įtakos trečiųjų asmenų, ne tik jos šalių, teisėms ir pareigoms. Vienas jų įtvirtintas [CK 6.191 straipsnyje](#). Tai – sutartis trečiojo asmens naudai, jos esmė – sutarties šalis gali nustatyti, kad iš sutarties atsiradusi prievolė turi būti įvykdyta trečiajam asmeniui, ir taip jam sukurti reikalavimo teisę dėl šios prievolės vykdymo. Tam, kad tokios sutarties pagrindu atsirastų teisinės pasekmės kitiems asmenims be jų valios, jų padėtis turi būti gerinama, t. y. leidžiama be kito asmens valios suteikti jam teisių, sau prisiimant įsipareigojimus. Sudarius sutartį trečiojo asmens naudai, sukuriamą vienašalę prievolę – skolininkas tampa įsipareigojęs trečiajam asmeniui ([CK 6.191 straipsnis](#), UNIDROIT tarptautinių komercinių sutarčių principų 5.2.1 straipsnio 1 dalis, Europos sutarčių teisės principų PECL 6:110 straipsnio 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gruodžio 2 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-366-823/2019](#), 33 punktas). Teismų praktikoje suformuluota taisyklė, kad teismas sutarties galią tretiesiems asmenims (tiesioginį poveikį sutartyje nedalyvavusių asmenų teisėms ir pareigoms) gali pripažinti tokiu atveju, kai tai nustatyta įstatyme ir byloje konstatuojamos faktinės aplinkybės, sudarančios pagrindą taikyti atitinkamą sutarties uždarmo principo išimtį (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gruodžio 2 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-357-313/2019](#) 80 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Kadangi sutartis ar sutarties sąlyga trečiojo asmens naudai yra sutarties uždarmo principo išimtis, siekiant sutartimi sukurti reikalavimo teisę trečiajam asmeniui, paprastai yra būtinas aiškus ir nedviprasmiškas tokios sutarties šalių konsensusas dėl tokios teisės atsiradimo. Sutartis (ar sutarties sąlyga) trečiojo asmens naudai dėl savo prigimties (sutarties uždarmo principo išimties) turi būti aiškiai suformuluota ir įprastai neturėtų būti numanoma, nebent tas numanymas yra visiškai akivaizdus (pvz., civilinės atsakomybės draudimo sutarčių atveju).
45. Šios bylos ginčo dalyku esanti sąlyga dėl konfidencialios informacijos apsaugos suformuluota taip: „įsipareigoja <...> tol, kol dirbs UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ arba eis jos valdymo organo nario pareigas, ir ne trumpiau kaip vienerius metus po darbo sutarties su ja pasibaigimo, saugoti, nenaudoti asmeninės naudos siekimui, neatskleisti tretiesiems asmenims konfidencialios UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ informacijos“ (Susitarimo 4.4 punktas). Susitarimo 6 punkte šalys nustatė ir jo pažeidimo pasekmes – atsakovui pažeidus vieną ar

daugiau šiuo Susitarimu prisiimtų įsipareigojimų, UAB „NBP“ įgyja teisę į nuostolių atlyginimą; nuostolių dydis ribojamas kainos, mokamos už UAB „Visagino energetikos remontas“ parduodamą UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ 49 proc. akcijų paketą, suma. Susitarime nėra analogiškų nuostatų, apibrėžiančių ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ teisę reikalauti nuostolių atlyginimo Susitarimo pažeidimo atveju. Minėta, kad Susitarimo sudarymo tikslas buvo ieškovės UAB „NBP“ siekti valdyti jos atsakovo pasiūlymu prisiimamą riziką perkant 49 proc. UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ akcijų pernelyg aukšta kaina (žr. šios nutarties 25 punktą).

46. Kadangi ieškovės byloje neįrodė (naudodamos derybų medžiagą, tokio susitarimo egzistavimą pagrįsdamos kitomis sutarties sudarymui reikšmingomis aplinkybėmis ir pan.), kad buvo susitarta, jog konfidencialios informacijos apsaugos įsipareigojimas sukuria reikalavimo teisę trečiajam asmeniui (ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“), tai aiškinant šį susitarimą taikytinas objektyvusis sutarties aiškinimo metodas, t. y. protingo trečiojo asmens standartas. Pastarasis įtvirtintas [CK 6.193 straipsnio](#) 1 dalyje, kuri nustato, kad jeigu šalių tikrų ketinimų negalima nustatyti, tai sutartis turi būti aiškinama atsižvelgiant į tai, kokią prasmę jai tokiomis pat aplinkybėmis būtų suteikę analogiški šalims protingi asmenys. Atlikus paties sutarties teksto sisteminę, lingvistinę-loginę analizę, negalima padaryti išvados, kad šalių pasiektas konsensuso objektyvioji išraiška (Susitarimas) įtvirtino reikalavimo teisę ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“.
47. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai, aiškindami ir taikydami [CK 6.191](#) straipsnio nuostatas, tinkamai kvalifikavo Susitarimą ir padarė pagrįstą išvadą, jog Susitarimas nesukuria jo šalimi nesančiai ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ reikalavimo teisės, kylančios iš Susitarime esančios konfidencialumo sąlygos.
48. Kasaciniame skunde nekeliami argumentų dėl deliktinės atsakomybės atsakovui pagal ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ reikalavinį taikymo.

Dėl įrodinėjimą reglamentuojančių proceso teisės normų aiškinimo ir taikymo

49. [CPK 182 straipsnio](#) 2 punkte nustatyta, kad civilinėje byloje nereikia įrodinėti aplinkybių, nustatytų įsiteisėjusiu teismo sprendimu kitoje civilinėje ar administracinėje byloje, kurioje dalyvavo tie patys asmenys, išskyrus atvejus, kai teismo sprendimas sukelia teisines pasekmes ir nedalyvaujantiems byloje asmenims (prejudiciniai faktai).
50. Kasacinis teismas, pasisakydamas dėl [CPK 182 straipsnio](#) 2 punkto aiškinimo ir taikymo, yra suformulavęs tokias pagrindines taisykles: prejudiciniais faktais laikytinos kitoje byloje įsiteisėjusiu teismo sprendimu nustatytos aplinkybės; prejudicinių faktų galią tokios aplinkybės turi tik tuo atveju, kai abiejose bylose bet kokių procesinių statusų dalyvauja tie patys asmenys, išskyrus atvejus, kai teismo sprendimas sukelia teisinius padarinius ir nedalyvavusiems byloje asmenims; pirmesnėje civilinėje byloje nustatyti faktai pripažinti prejudiciniais tik tada, kai jie toje byloje buvo įrodinėjimo dalykas ar bent jo dalis, svarbu, kad įrodinėjamas faktas būtų reikšmingas abiejose bylose. Tik nustatius visas nurodytas sąlygas, yra pagrindas kitoje civilinėje (administracinėje) byloje nustatytas aplinkybes pripažinti prejudiciniais faktais (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-84-421/2019](#) 39 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
51. Teismas, siekdamas nagrinėjamoje byloje vadovautis kitoje byloje nustatytais prejudiciniais faktais, įrodymų vertinimo procese turi analizuoti, koks yra prejudicinio fakto turinys ir kokia jo reikšmė nagrinėjamoje byloje pareiškiamam reikalavimui, jo tinkamam išsprendimui (tenkinimui ar atmetimui) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-223-969/2021, 50 punktas). Tai darydamas teismas, be kita ko, turi atsižvelgti į tai, ar įsiteisėjusiam teismo procesiniame sprendime esantis teiginys, kuriuo kaip prejudiciniu faktu remiasi ginčo šalis, pagal savo turinį yra teismo nustatyta faktinė aplinkybė (faktas), ar byloje nustatytų faktinių aplinkybių teisinis įvertinimas. Pažymėtina, kad, kitaip nei teismo įsiteisėjusiu sprendimu nustatyta faktinė aplinkybė, kuri, remiantis [CPK 182 straipsnio](#) 2 punkto nuostatomis, kitoje byloje, kurioje dalyvauja tie patys asmenys, neb gali būti iš naujo nustatoma ir ginčijama, teismo nustatytos faktinės aplinkybės teisinis vertinimas gali skirtis, priklausomai nuo konkrečios bylos nagrinėjimo dalyko ir konkrečioje byloje taikytinų teisės normų turinio, t. y. ta pati teismo nustatytų faktų sudėtis gali būti pripažinta pažeidimu pagal vienoje byloje taikytinas teisės normas, tačiau tokiu nebūti pripažinta pagal teisės normas, taikytinas kitoje civilinėje byloje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. kovo 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-44-823/2022](#), 33 punktas).
52. Kasaciniame skunde teigiama, kad bylą nagrinėję teismai, sprenddami dėl atsakovo civilinės atsakomybės sąlygų ir remdamiesi faktais, nustatytais ankstesnėje civilinėje byloje, kurioje atsakovas nedalyvavo, pažeidė prejudicinius faktus reglamentuojančią [CPK 182 straipsnio](#) 2 punkto nuostatą ir dėl to nevertino šioje byloje surinktų įrodymų, pagrindžiančių atsakovo veiksmų neteisėtumą, visumos.
53. Teisėjų kolegija iš dalies sutinka su šiais kasacinio skundo argumentais ir pripažįsta, kad bylą nagrinėję teismai netinkamai rėmėsi ankstesnėje civilinėje byloje Nr. e2-1719-480/2018 nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, nes nebuvo šios nutarties 48 punkte išvardytų sąlygų: pirmą, ankstesnėje byloje jokių procesinių statusų nedalyvavo nei ieškovė UAB „NBP“, nei atsakovas A. Ž.; antra, šios bylos įrodinėjimo dalyką sudaro atsakovo sutartinės konfidencialumo pareigos pažeidimo nustatymas, o ankstesnėje byloje buvo tiriami kitų atsakovo veiksmų poveikio UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ darbuotojui į UAB „Remanas“. Nors abiejose bylose ieškovių prašoma priteisti žalą buvo iš esmės siejama su efektyviai konkuruojančios UAB „Remanas“ veikla, ši aplinkybė nėra pagrindas vadovautis [CPK 182](#) straipsnio 2 punktu nustatant nagrinėjamai bylai reikšmingas faktines aplinkybes.
54. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad kasacinis teismas yra pažymėjęs, jog tais atvejais, kai nėra pakankamo pagrindo aplinkybių, nustatytų įsiteisėjusiu teismo sprendimu kitoje civilinėje ar administracinėje byloje, pripažinti prejudicinius faktus pagal [CPK 182 straipsnio](#) 2 punktą, teismo sprendimas vertintinas kaip rašytinis įrodymas, jo įrodomoji reikšmė bylos faktų konstatavimui vertintina kartu su kitais šioje byloje surinktais įrodymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gegužės 17 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-284/2013](#); 2013 m. spalio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-482/2013](#)).
55. Teisėjų kolegija pažymi, kad bylą nagrinėję teismai, sprenddami dėl atsakovo veiksmų neteisėtumo, pasireiškiančio sutartinės pareigos saugoti UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ konfidencialią informaciją pažeidimu, ne tik rėmėsi faktais, nustatytais ankstesnėje civilinėje byloje, bet ir savarankiškai tyrė bei vertino atsakovo veiksmus galimo konfidencialumo įsipareigojimo pažeidimo kontekste ir konstatavo, jog ieškovės leistomis įrodinėjimo priemonėmis šio pažeidimo neįrodė – per visą bylos nagrinėjimo laikotarpį neatskleidė nei tariamai paviešintos Susitarimo 4.4.1–4.4.7 punktuose nurodytos konfidencialios informacijos turinio, neito, kokiu būdu ir kada atsakovas ją paviešino. Ieškovės byloje teigė, kad neįmanoma tiksliai įrodyti, kada ir kokiu būdu atsakovas perdavė ieškovės UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ konfidencialią informaciją konkuruojančiai UAB „Remanas“. Jų teigimu, tokios informacijos perdavimą patvirtintų nustatytas faktinis atsakovo ryšys su UAB „Remanas“, ieškovių teikiami argumentai ir įrodymai buvo nukreipti iš esmės vien į šio ryšio įrodinėjimą, tačiau teisėjų kolegija pažymi, jog toks atsakovo ir UAB „Remanas“ ryšys, net jei jis ir būtų nustatytas, savaime nepatvirtina konfidencialios UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ informacijos perdavimo, ypač turint omenyje tai, kad į UAB „Remanas“ 2016 m. pabaigoje – 2017 m. pirmojoje pusėje perėjo dirbti net keturi anksčiau UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ dirbę vadovaujantieji darbuotojai, kurių, kaip nustatyta ankstesnėje byloje, nesaistė sutartiniai nekonkuravimo įsipareigojimai su UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ ir kurie kartu, manytina, turėjo žinių, įgūdžių ir kompetencijų, reikalingų konkuruojančios bendrovės veiklai efektyviai pradėti.
56. Iš skundžiamų teismų procesinių sprendimų turinio akivaizdu, kad teismai išvadą dėl atsakovo neteisėtų veiksmų kaip sutartinės civilinės atsakomybės sąlygos nebuvo padarė savarankiškai tirdami ir vertindami nagrinėjamoje byloje esančius įrodymus, patvirtinančius atsakovo santykius su UAB „Remanas“ steigėju, liudytojų parodymus, o ne vien remdamiesi ankstesnėje civilinėje byloje nustatytomis faktinėmis

aplinkybėmis, susijusiomis su UAB „Remanas“ įsteigimu ir veikla. Todėl kasaciniu skundu neteikiant argumentų, kokių konkrečiai įrodymų teismai netyrė ir nevertino ir kaip šiuo požiūriu teismai pažeidė įrodymų vertinimo taisykles, vien kasacinio skundo argumentais dėl netinkamo prejudicinių aplinkybių taikymo nepaneigiama teismų išvada, kad atsakovo neteisėti veiksmai kaip sutartinės civilinės atsakomybės sąlyga neprodyti.

Dėl prašymo skirti atsakovui baudą už piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis

57. Ieškovės prašo skirti atsakovui 5000 Eur baudą už piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis ([CPK 95](#) straipsnio 2 dalis), nurodžiusios, kad atsakovas sistemingai klaidino teismą dėl bylai esminių faktinių aplinkybių – savo ryšių su trečiuoju asmeniu UAB „Remanas“, kuriuos atskleidė 2022 m. liepos 1 d. tapęs šios bendrovės vadovu.
58. [CPK](#)
- 95 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad dalyvaujantis byloje asmuo, kuris nesąžiningai pareiškė nepagrįstą ieškinį (apeliacinį ar kasacinį skundą, prašymą atnaujinti procesą, pateikė kitą procesinį dokumentą) arba sąmoningai veikė prieš teisimą ir greitą bylos išnagrinėjimą ir išsprendimą, gali būti teismo įpareigotas atlyginti kitam dalyvaujančiam byloje asmeniui šio patirtus nuostolius. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad teismas, nustatęs šio straipsnio 1 dalyje nurodytus piktnaudžiavimo atvejus, gali paskirti dalyvaujančiam byloje asmeniui iki 5000 Eur baudą, iki 50 procentų iš šios baudos gali būti skiriama kitam dalyvaujančiam byloje asmeniui.
59. Kasacinio teismo išaiškinta, kad piktnaudžiavimas procesinėmis teisėmis yra teisės pažeidimas, t. y. civilinio proceso teisės tiesiogiai draudžiamas elgesys, už kurį nustatyta galimybė taikyti teisinę atsakomybę, įtvirtintą [CPK 95](#) straipsnyje. Ne kiekvienas pareigos sąžiningai naudotis procesinėmis teisėmis nesilaikymo atvejis savaime reiškia teisės pažeidimą, galintį sukelti teisinės atsakomybės priemonių, nustatytų [CPK 95](#) straipsnyje, taikymą, t. y. ne kiekvienu atveju pareigos sąžiningai naudotis procesinėmis teisėmis nepaisymas laikytinas teisės pažeidimu, bet tam tikrais atvejais gali būti įvertintas kaip netinkamas subjektinės teisės įgyvendinimas (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 14 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-404-969/2017 63 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką). Pagal formuojamą kasacinio teismo praktiką įstatyme nustatytos teisės įgyvendinimas gali būti laikomas piktnaudžiavimu tik išimtiniais atvejais, kai tokia teise akivaizdžiai naudojamasi ne pagal jos paskirtį (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. vasario 1 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-3-695/2017 65 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
60. Teisėjų kolegija neturi pagrindo pripažinti, kad atsakovas, byloje laikydamasis pozicijos, jog niekada nebuvo UAB „Remanas“ steigėjas, akcininkas, bylai aktualiu laikotarpiu šiai bendrovei nevadovavo, elgėsi akivaizdžiai nesąžiningai. Dėl to jo elgesys nepripažintinas piktnaudžiavimu procesinėmis teisėmis. Atsižvelgiant į tai, ieškovių prašymas netenkintinas ir atsakovui netaikytinos piktnaudžiavimo procesinėmis teisėmis pasekmės, nustatytos [CPK 95](#) straipsnio 2 dalyje.

Dėl bylos procesinės baigties ir kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

61. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai teisingai aiškino ir taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias sutarties trečiojo asmens naudas institutą, ir padarė pagrįstą išvadą, kad Susitarimas nesukuria jo šalimi nesančiai ieškovei UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ reikalavimo teisės kylančios iš Susitarime esančios konfidencialumo sąlygos, taip pat kasacinio skundo argumentais dėl netinkamo prejudicinių faktų taikymo nepaneigiama teismų išvada, jog nėra įrodyti atsakovo neteisėti veiksmai kaip sutartinės civilinės atsakomybės sąlyga. Kasaciniu skundu skundžiami teismų procesiniai sprendimai yra teisėti ir pagrįsti, remiantis kasaciniame skunde nurodytais argumentais naikinti juos nėra pagrindo, todėl apeliacinės instancijos teismo nutartis, kuria paliktas nepakeistas pirmosios instancijos teismo sprendimas, paliekama nepakeista ([CPK 359](#) straipsnio 1 dalies 1 punktas).
62. [CPK 93](#) straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios nauda priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Atmetus ieškovių kasacinius skundus, atsakovui priteistinas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas.
63. Atsiliepimą į kasacinį skundą pateikęs atsakovas pateikė prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir įrodymus, patvirtinančius jo patirtas 1234,20 Eur bylinėjimosi išlaidas advokato pagalbai apmokėti už atsiliepimo į kasacinį skundą surašymą (2022 m. balandžio 15 d. sąskaitą faktūrą už teisinės paslaugas, „Luminor“ banko išrašą apie lėšų įskaitymą). Šios išlaidos atitinka Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktų nuostatas, jų atlyginimas atsakovui priteistinas iš ieškovių lygiomis dalimis.
64. Atsiliepimą į kasacinį skundą pateikęs trečiasis asmuo taip pat pateikė prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir įrodymus, patvirtinančius jo patirtas 2613,50 Eur bylinėjimosi išlaidas advokato pagalbai apmokėti už atsiliepimo į kasacinį skundą surašymą (2022 m. balandžio 15 d. sąskaitą faktūrą už teisinės paslaugas, „Citadele“ banko išrašą apie lėšų įskaitymą 2022 m. balandžio 19 d.). Šios išlaidos atitinka Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktų nuostatas, jų atlyginimas atsakovui priteistinas iš ieškovių lygiomis dalimis.
65. Kasaciniame teisme pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, nebuvo rengiama.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. gruodžio 7 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti atsakovui A. Ž. (a. k. (duomenys neskelbtini)) iš ieškovių UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ (j. a. k. 302248093) ir UAB „NBP“ (j. a. k. 301812598) iš kiekvienos po 617,10 Eur (šešis šimtus septyniolika Eur 10 ct) bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimo.

Priteisti trečiajam asmeniui UAB „Remanas“ (j. a. k. 304430148) iš ieškovių UAB „Elektrėnų energetikos remontas“ (j. a. k. 302248093) ir UAB „NBP“ (j. a. k. 301812598) iš kiekvienos po 1306,75 Eur (vieną tūkstantį tris šimtus šešis Eur 75 ct) bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Goda Ambrasaitė-Balynienė

Artūras Driukas

Andžej Maciejewski